യോഗവാസിഷ്ഠഃ/പ്രകരണമ് 5
(ഉപശമപ്രകരണമ്)/സർഗം 51

ശ്രീവസിഷ്ഠ ഉവാച .

പരി-ദീർഘാസു ത-ന്വീഷു/ സുതീ+ക്ഷ്ണാസു സിതാ-സു ച .
ക്ഷുര-ധാരോപ-മാനാസു ചിത്ത-വൃത്തിഷു തിഷ്ഠ മാ .. 1

കാലേന മഹതാ+ ക്ഷേത്രേ ജാതേയം ബുദ്ധി-വല്ലരീ .
വൃദ്ധിംവ് വിവേക-സേകേന/ നയ താംൻ നയകോവിദ .. 2

യാവൻ-മ്ലായതി നോ കായ/ലതികാ കാല-ഭാസ്വതാ .
ഭൂതലേ്വ്പതിതാംൻ താവ-ദേനാ-മുദ്ധൃത്യ ധാരയ .. 3

മ+ദ്വാ+ക്യാർ/ഥൈക/ത+ത്ത്വ+ജ്ഞ മ+ദ്വാക്യാർ/ഥൈക-ഭാവനാത് .
സുഖ-മാപ്നോഷി സർപാരിർ-യഥാ+ഭ്ര/രവ-ഭാവനാത് .. 4

ഉദ്ദാലക-വദാ-ലൂനംവ് വിശീർണം ഭൂതപഞ്ചകമ് .
കൃത്വാ കൃത്വാ ധിയാ ധീര/ധീര-യാന്തർ/വിചാരയ .. 5

ശ്രീരാമ ഉവാച .
കേന+ ക്രമേണ ഭഗവ+ന്മുനി-നോ+ദ്ദാല-കേന തത് .
ഭൂത-പഞ്ചക-മാലൂനംങ്ങ് കൃ+ത്വാ+ന്തഃഫ് പ്രവി-ചാരിതമ് .. 6

ശ്രീവസിഷ്ഠ ഉവാച .

ശ്രൃണു രാമ യഥാ-പൂർവം ഭൂത-വൃന്ദ-വിചാരണാത് .
ഉദ്ദാല-കേന സംപ്രാപ്താ പരമാ ദൃഷ്ടി-രക്ഷതാ .. 7

ജഗ+ജ്ജീർണ/ഗൃഹ+സ്യാസ്യ കോണേ കസ്മിംശ്ചിദാ-തതേ .
ഭൂമേ-രനില-ദിഗ്-നാമ്നി ഭൂഭൃദ്/ഭാണ്ഡ-സമാ-കുലേ .. 8

ഗന്ധ-മാദന-ശൈലേന്ദ്ര-നാമ്നി കാചിത്/കില+ സ്ഥലീ .
വിദ്യതേ കീർണ-കുസുമാ+ ദ്രുമ-കർ-പൂര-കേസരാ .. 9

വിചിത്ര-വർണ-വിഹഗാ നാനാ-വല്ലീ-വിലാസിനീ .
വനേചര+വ്യാപ്ത-തടീ പുഷ്പ-കേസര-ഭാസിനീ .. 10

ക്വചിത്-സ്ഫീത-മഹാ-രത്നാ+ ക്വചി+ല്ലോലാമ്/ബുജോത്/പലാ .
ക്വചിൻ-നീഹാര-കബരീ സരസീ-ദർപണാ+ ക്വചിത് .. 11

തത്ര കസ്മിം+ശ്ചി/ദുദിതേ സാനൗ/ സരല-പാദപേ .
ആഗുൽഫാ/കീർണ-കുസുമേ സ്നിഗ്ധ+ച്ഛായ-മഹാ+ദ്രുമേ .. 12

ഉ+ദ്ദാലകോ നാമ മുനിർ/മൗനീ മാനീ മഹാമതിഃ .
അപ്രാപ്ത-യൗവനഃഫ് പൂർവ/മുവാ-സോ+ദ്ദാമ-താപസഃ .. 13

പ്രഥമൻ തു ബഭൂ-വാസാ/വല്പ+പ്രജ്ഞോ വിചാരവാൻ .
അപ്രാപ്ത-പദവി+ശ്രാന്തി/ര+പ്ര-ബുദ്ധഃശ് ശുഭാശയഃ .. 14

തതഃഖ് ക്രമേണ തപസാ ശാസ്ത്രാർഥ-നിയമൈഃഖ് ക്രമൈഃ .
വിവേക ആജഗാ-മൈനംൻ നവർതു-രിവ ഭൂതലമ് .. 15

അഥേമം ചിന്തയാ-മാസ സംസാരാ-മയ-ഭീരുധീഃ .
ഏകാന്ത ഏവ നിവസൻ/കദാചിത്/കാന്ത-മാനസഃ .. 16

കിംൻ തത്പ്രാപ്യം പ്രധാനം സ്യാദ്-യ+ദ്വി+ശ്രാ+ന്തൗ ന ശോച്യതേ .
യത്പ്രാപ്യ ജന്മനാ ഭൂയഃസ് സംബന്ധോ നോപജായതേ .. 17

കദാഹംൻ ത്യക്ത-മനനേ പദേ പരമ-പാവനേ .
ചിരം വിശ്രാന്തി-മേഷ്യാമി മേരു+ശ്രൃങ്ഗ ഇവാമ്/ബുദഃ .. 18

കദാ ശമ-മുപൈ+ഷ്യന്തി മമാന്തർ/ഭോഗ-സംവിദഃ .
ആലോല-കല്ലോല-രവാ ഊർമയോ∫മ്ബു/നിധാ-വിവ .. 19

ഇദംങ് കൃ+ത്വേദ-മപ്യ+ന്യത്/കർത+വ്യ-മിതി ക+ല്പനാമ് .
കദാന്തർ/വിഹസി+ഷ്യാമി പദവി+ശ്രാന്തയാ ധിയാ .. 20

കദാ വികല്പ-ജാലം മേ/ നല-ഗി+ഷ്യതി ചേതസി .
സ്ഥിതമ+പ്യുത്ഥിതാ-സങ്ഗം/ പയഃഫ് പദ്മ-ദലേ യഥാ .. 21

കദാ ബഹുല-കല്ലോലാംൻ നാവാ പരമയാ ധിയാ .
പരി-തീർണോ ഭവി+ഷ്യാമി മ+ത്താംൻ തൃഷ്ണാ-തരങ്/ഗിണീമ് .. 22

കദേമാംഞ് ജാഗതൈർ/ഭൂതൈഃഖ് ക്രിയ-മാണാ-മസ+ന്മയീമ് .
ക്രിയാ-മപ-ഹസി+ഷ്യാമി ബാല-ലീലാ-മിവാ-കുലാമ് .. 23

കദാ വികല്പ-പര്യസ്തം മനോ ദോലാവ-ദോലനമ് .
ശമ+മേഷ്യതി മേ ശാന്ത/വാതൗ/ജസ ഇവ+ ഭ്രമഃ .. 24

കദോ-ദിത/വപുർ-ഭാസാ വിഹസ+ഞ്ജാഗതീർ/ഗതീഃ .
അന്തഃസ് സംതോഷ-മേഷ്യാമി വിരാ-ഡാ+ത്മേവ പൂർണധീഃ .. 25

അന്തഃസ് സമ-സമാ-കാരഃസ് സൗമ്യഃസ് സർ/വാർ/ഥനിസ്-പൃഹഃ .
കദോപ-ശമ-മേ-ഷ്യാമി മ+ന്ഥ/മുക്താ-മൃതാബ്ധി/വത് .. 26

കദേ-മാമ-ചലാംൻ ദൃശ്യ+ശ്രിയ-മാശാ-ശതാ+ത്മികാമ് .
സർവാം സുഷുപ്ത-വത്/പശ്യൻ/ഭവിഷ്യാ+(മി-അ)ന്തരാ-തതഃ .. 27

സബാഹ്യാ+ഭ്യന്തരം സർവ/ ശാന്ത-കല്പനയാ ധിയാ .
പശ്യംശ്-ചിന്മാത്ര-മഖിലം ഭാവ-യി+ഷ്യാ+മ്യഹംങ്ങ് കദാ .. 28

കദോപ-ശാന്ത-ചിത്താ+ത്മാ ചിത്താ-മുപഗതഃഫ് പരാമ് .
പരമാ-ലോക-മേ+ഷ്യാമി ജാ+ത്യ+ന്ധ/വിഗമാ-ദിവ .. 29

കദാ+ഭ്യാസോപ-ലഭ്യേന ചിത്/പ്രകാശേന ചാരുണാ .
ദൂരാ-ദാലോക-യി+ഷ്യാമി തന്വീംങ്ങ് കാല-കലാ-മിമാമ് .. 30

ഈഹി-താനീഹി-തൈർ/മുക്തോ ഹേയോ-പാദേയ-വർജിതഃ .
കദാ+ന്തസ്/തോഷ-മേ+ഷ്യാമി+ സ്വപ്രകാശ-പദേ സ്ഥിതഃ .. 31

കദാശാ-കൗശികീ-കീർണാ ജാ+ഡ്യ-ജീർണ-ഹൃദമ്/ബുജാ .
ക്ഷയ-മേ+ഷ്യതി കൃഷ്ണേയംങ്ങ് കദാ മേ ദോഷയാ-മിനീ .. 32

കദോപ-ശാന്ത-മനനോ ധരണീ-ധര-കന്ദരേ .
സമേ+ഷ്യാമി ശിലാ-സാമ്യംൻ നിർവി-കല്പ-സമാധിനാ .. 33

കദാ മേ മാന-മാതങ്ഗഃസ് സ്വാഭി-മാന-മഹാ-മദഃ .
സത്ത്വാവ-ബോധ-ഹരിണാ ഹതോ നാശ-മുപൈ+ഷ്യതി .. 34

നിരംശ+ധ്യാന/വി+ശ്രാന്തേർ/മൂകസ്യ മമ മൂർധനി .
കദാ താർണംങ്ങ് കരി+ഷ്യന്തി കുലായംവ് വന-ഘൂർണികാഃ .. 35

കദാ നിഃശ്-ശങ്ക-മുരസി+ ധ്യാന-ധീര-ധിയഃഖ് ഖഗാഃ .
മമ വി+ശ്രാന്തി/മേ+ഷ്യന്തി ശൈല+സ്ഥാ+(ണു-അ)ചല+സ്ഥിതേഃ .. 36

തൃഷ്ണാ-കര+ഞ്ജ-ജടിലാംഞ്ങ് ജന്മ-ജർജര-ഗുല്മി-കാമ് .
സംസാ-രാരണ്യ-സരസീംൻ ത്യക്ത്വാ യാ+സ്യാ+മ്യഹംങ്ങ് കദാ .. 37

ഇതി ചിന്താ-പര-വശോ വന ഉ+ദ്ദാലകോ+ ദ്വിജഃ .
പുനഃഫ് പുനസ്/തൂപ-വിശൻ-ധ്യാനാ+ഭ്യാസംഞ്ങ് ചകാര ഹ .. 38

വിഷയൈർ/നീയമാനേ തു/ ചിത്തേ മർകട-ചഞ്ചലേ .
ന സ ലേഭേ സമാധാന+പ്രതിഷ്ഠാം പ്രീതി-ദായിനീമ് .. 39

കദാചിദ്/ബാഹ്യ-സംസ്പർശ/പരി+ത്യാഗാ/ദന+ന്തരമ് .
തസ്യാ-ഗച്ഛച്-ചിത്ത-കപിഃഫ്/ പ്രോ+ദ്വേഗം സത്ത്വ-സംസ്ഥിതൗ .. 40

കദാചി-ദാ+ന്ത-രാൻഥ് സ്പർശാൻ/പരി+ത്യജ്യ മനഃഖ് കപിഃ .
ലോലത്വാ+ത്തസ്യ സംയ്-യാതോ വിഷയംവ് വിഷ-ദഗ്ധ-വത് .. 41

കദാചി-ദുദി-താർകാഭംൻ തേജോ ദൃഷ്ട്വാ+ന്തരേ മനഃ .
വിഷയോ+ന്മുഖതാംയ് യാതംൻ തസ്യ താമര-സേക്ഷണ .. 42

ആന്തരാ+ന്ധ്യ-തമസ്/ത്യാഗംങ്ങ് കൃത്വാ വിഷയ-ലമ്പടമ് .
ത+സ്യോ+ന്ധീയ മനോ യാതി കദാചിത്-ത്രസ്ത-പക്ഷിവത് .. 43

ബാഹ്യാ-നാഭ്യ+ന്തരാൻഥ്-സ്പർശാംസ്/
ത്യ+ക്ത്വാ നി+ദ്രാംഞ്ച് ച ത+ന്മനഃ .
തമസ്/തേജോ+ന്തികേ ലേഭേ കദാചി+ച്ഛ്വാ+ശ്വതീം സ്ഥിതിമ് .. 44

ഇതി പര്യാകുല+സ്യാന്തഃസ്/ സ ഖലു+ ധ്യാന-വൃത്തിഷു .
ദരീ+ഷ്വന്വഹ-മു+ഗ്രാസു വാത-മഗ്ന ഇവ+ ദ്രുമഃ .. 45

അതിഷ്ഠ+ദ്ധ്യാന-സംരൂഢ/മനനഃസ് സംകടേ യഥാ .
ദോലായിത-വപുസ്/തു+ച്ഛ/തൃഷ്ണാ-തീര-തരങ്ഗകൈഃ .. 46

അഥ പര്യാ-കുലമനാ വിജഹാര മുനിർ/ഗിരൗ .
പ്രത്യഹം ദിവസാ-ധീശോ മഹാ-മേരാ-വിവൈ-കകഃ .. 47

സമസ്ത-ഭൂത-ദുഷ്-പ്രാപാ/മേകദാ പ്രാപ കന്ദരാമ് .
സംശാന്ത-സർവ-സംചാരാം/ മുനിർ/മോക്ഷ-ദശാമിവ .. 48

അപ+ര്യാ/കുലിതാംവ് വാതൈ/രപ്രാപ്ത-മൃഗ-പക്ഷി-ണീമ് .
അദൃഷ്ടാംൻ ദേവ-ഗന്ധർ/വൈഃഫ് പരമാ-കാശ-ശോഭനാമ് .. 49

പുഷ്പ+പ്രകര-സംഞ്ച് ഛന്നാം/ മൃദു-ശാ+ദ്വല/കോമലാമ് .
ജ്യോതീര-സാശ്മ/സംപ്രോതൈഃഖ്/ കൃതാം മരകതൈ/രിവ .. 50

സുസ്/നിഗ്ധ-ശീതല-ച്ഛായാം/ പ്രകടാം രത്ന-ദീപകൈഃ .
സുഗുപ്താംവ് വന-ദേവീനാ/മന്തഃഫ് പുര-കുടീ-മിവ .. 51

കുലമ്/ബനാ/ഹിമാ-ലോകാംൻ നാ+ത്യുഷ്ണാംൻ നാതി-ശീതലാമ് .
ശാരദ+സ്യോദി-താർകസ്യ ഹേമ-ഗൗരീം പ്രഭാമിവ .. 52

ബാലാ-ലോക-പരി+ഗ്ലാനാംങ്ങ് കോമലാ/ശബ്ദ-മാരുതാമ് .
മഞ്ജരീ/ജടിലോ/പേതാം ബാലാം മാലാ-വതീ-മിവ .. 53

ഉപശമ-പദവീ-മിവാനു-രൂപാംങ്ങ്-
കമലജ-വി+ശ്ര-മണായ യോഗ്യ-രൂപാമ് .
കുസുമ-നികര-കോമലാഭി-രാമാം
സരസിജ-കോടര-കോമലാം സമ+ന്താത് .. 54

ഇ+ത്യാർഷേ ശ്രീവാസിഷ്ഠ-മഹാരാമായണേ വാല്മീകീയേ മോക്ഷോ-പായേ-ഷൂപ-ശമ+പ്രകരണേ ഉദ്ദാലക-മനോ-രഥോ നാമൈക-പഞ്ചാശഃസ് സർഗഃ .. 51 ..
ഓം
****
CHECKED BY GURU P.R.IYER
3.11.2023